

Womhaj Bóh!

Číslo 47.
22. nov.

Číslo 6.
1896.

Szerbiske njedzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždu kobotu w Smolerjez knihiczišcezetni w Budyščinje a šu tam dostacž sa šchtwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

Smjertna njedzela.

1. Theš. 4, 13—18.

Troscht w šmjerczi.

Syma je jako pšichla. Radociž lěcža je k fónzej, frudne leža sahrody a wola, se šwjadnym liščom w lešu wěšit hraje a dolho tracž njebudže a běla šmjertna plachta wotemřetu semju pšichrywa. S tutym předomanjom štwórbny je pšes jene to předomanje wo wumrjecžu a horjestacžu, wo šudže a wěcznosći, kotrej je nětko w Božich domach šlyšecž. Wšitke cžeto je jako trawa a jich krašnosć jako róža na poli. Trawa šwjadnje a róža wotpadnje. Tak dolho wšak kaž šo kasčez hiščezje i domow šubodow a šobuczlowjetow njenješe, šmy hiščezje dobreje myšle a šebi mało na fonz pomyšlimy, ale hdyž na naš dom a žiwjenje šo šymna ruka šmjercze štoži, a hdyž šo naša wutroba se šrudobu a naše wóczto se šylsami napjelni, potom my tu hórkosč cžujemy a to praschenje šebi wotmolwjenje žada. S cžim šo ša šmjercž troschtujemy? Šso praji, šo šo w najczmowišchich uozach hwěšdy najjašnišo šybola. Njedyrbinmy šo my tež šbožowni šacžucž, hdyž w najczemnišchich hodžinach žiwjenja, pšchi kasčezach a rowach, nam hwěšdy troschta a nadžije najjašnišo šo šwěczacžu? Šchtóž je mudry, šo w prawym cžazu ša troschtom pšhecžimo šmjerczi rošhladnje.

1. S cžim troschtuja šo cžlowjetojo, hdyž dyrbja wumrjecž? Šich wjele, to dyrbi šo Bohu žel prajicž, žaneho troschta nima. Tak tež japoschtol w našej

epistoli wo tajkich rěczi, kiž žaneje nadžije nima. Najczemniše dže je tež w nozy pohanstwa, najhlubša ból jich žiwjenja a wumrjecža, šo woni žaneje nadžije nima a teho dla žaneho troschta. Bjes Boha, bjes troschta, bjes nadžije — to je to pohanstwo nowych a starych cžawow. Mišionarojo pomjedaja wo šrudnosći a šrudnych šherluschach pohanow pšchi šmjerczi jich lubych. Šak šu woni bjes nadžije, je tež widžecž i tych pohanškich napšimow na pomnikach. Tam něhdže cžitach: „Wěcznemu španju“ abo my šmy šhuile koscze a popjel, hewak ničto“ atd. Še žiwjenje po šmjerczi? Ša tole praschenje wotmolwicž, šu šo najšdobnišchi duchojo Šrichow přozowali a tola bjes wuspěcha. Š šu woni cži jeniczny wostali, kotřiž šmjerczi bjes rady, bjes nadžije napshecžimo štejachu? Šnata wěž je, šo je i cžezka kruč ššesčezjanskeje wěry, kotryž je we wšitkich cžawach tak nadbehowanjam njewěry wustajeny byl, kaž tónle wo nadžiji. Tež njewěryžny, kotryž je i wěru do Boha i dobom nadžiju horjestacža a wěczneho žiwjenja šhubit, tež žadosčimy, kotryž kóždu myšl na wážnosč poddušy — woni wšitzy do tych šlyšezje, kiž žaneje nadžije nima, dokelž žaneje mēcz nochzedža. Š wěry šo ničto njenušuje a šchtóž praji: ja nima žaneje nješmjertneje dušce, ja šo k škocžecžu ponizuju a njerodžu wo wěcznosč, njech to cžini, ale tež na šwoju šchtodu.

2. S cžim troschtuja šo ludžo, hdyž dyrbja wumrjecž? Šich wjele žaneho troschta nima, drusy maja někajki troscht, tola hdyž šebi jón bliže mohladach, je to hubjeny troscht

„Da móžu smérom wumrjecz“, něchtó na khorolóžu praji, „pšchetoz ja njejsym niczo steho czinił, ja bym stajnje swoju pšchibłuschnoscź dopjelnił“, a druzi pšchistaji: „ja bym so ja žonu a džeczi starał, czeho dla njedyrbjal smérom wumrjecz móž?“ Shtoz bebi tał myšli, shtoz swoje semske pšchibłuschnoscze dopjelniwschi bebi myšli, so je tež swoju wěcznosć do porjada stajil, njech se sczeho-wazeho pšchirunanja wufnje. Człowjek ležesche na smjertnym ložu a wulke praschenje jemu na wutrobu padže. Sdže pšchindžesch, hdyž wotbal pónđžesch? Shtyknijwe, njeměrnny so wón na swojim lěhwje walesche. Na dobo džebacz žalobnych postawow pschi swojim ložu stejo wohlada. A wone jena po druhej jeho wobstorżowachu. „Njesbožowny“, prěnja praji, „tał wjele pšchiboham by ty na swěcze błuził?“ Druha: „Kał husto by mjeno swojeho Boha njewužitnje wužíwał?“ Třecza: „Kał husto by swjaty džěn wotswjeczował?“ Shtwórtá: „Kał husto by nje-pobłuscheny byl pscheczimo tym, kotrychž mějesche po-błuchacz?“ A pjata: „Kał husto by swojeho bratra franit a na smilnosć sabyl?“ Tał wone wschitke džebacz pow-jedachu. Wtrějazny sadwělujo sawola: „Chzeczé wy žalostni stórbnizny wěcznje swarjecz? „Njehaczé woteńcz, so bych smérom wumrjet?“ Wone wotmolwichu: „S jennym wu-měnenjom, mjenujzny i tym, so jedyn na nasche město stupi, kotremuz ty i czěłom a i duschu sa wschu wěcz-noscź pšchibłuschesch. Chzesch ty to?“ Tón khorny bebi pschemyšli, skónčnje praji: „Haj radšcho jenemu, hacž džebaczim.“ Tědy běsche to wuprajil, so te džebacz shubichu a na jich měscze stejesche swětla postawa, sđobna a miła, wobras smilnosće. A tón hubjenny na nju pohlada. Semu sašo do myšlow pschindže, shtoz běsche jemu jeho pobožna macz wo tym powjedała, kotryž móže hrěschnikow sbóžnych czinicz. Wón ruku wupschestrě a i poslednimi mozami wón sawola: „Haj, ja chzu tebi pšchibłuschecz do wscheje wěcznosće. Smil so nade mnu — wsmi mojeho ducha horje. Wón běsche wumrjet.

3. S czim troschtuje so wěrjazny kishesczijan, hdyž dyrbi wumrjecz? Se swojim kschizowanym a horje-stanjenym sbóžnikom. To je najlepshi troscht, pschetož w Jesuřowym wumrjeczu wón mēr sa swoju duschu a w horjestaczu teho Knjesa wěcznu nadžiju namafa. Shtoz sadny njeho leži, je wodacze; shtoz psched nim leži, je horje-stacze a žiwjenje wěste psches teho, kiž praji: Ja bym žiwny a wy budzeczé tež živi. Teho dla žane žalosczenje kaž pola pohanow, ale Bože słowo a jutrowne kherlusche, — je blyschecz pola kshesczijanškich rowow a wo jich nadžiji swědczi tał někotry kschiz, tał něotre napiszmo na pohrjebniščezach. „Wy mamy móžnišche profetiške słowo, a wy na tym derje czinicze, so na njo tedžbujeczé, jako na swězu, kotraž so w czěmnym kucze swěczi, hacž by so džěn sařwital a jutrna hwěsda skhadžala we waschich wutrobach.

Samjeń!

Barlińske ewangeliške towarštwó sa troschtowanje srudnyh sawostajennyh.

Hizo juntrócž je so w naschim „Pomhaj Bóh“ na tole towarštwó spomnił, kotrež troschtowaze łopjena srudnym žarowazym do rukow dawa. S radoščezu móžemy nětko šewicz, so by so tele łopjena nětko tež w naschej lubej řebřskej řeczí wudale, a my na smjertnu njedželu sa srudnyh starichich, kotřiz pschi

rowje lubeho džěscza plafaja, tajke troschtowaze słowo wot tuteho towarštwó wudate podamy:

Žarowazymaj starichimaj.

Wón sam je tón Knjes; njech czini, kaž so jeho woczomaj spodoba. 1 Sam. 3, 18.

Wulke horjo běsche Elija a jeho žyly dom potrjehiło. A tola so tał pokornje poniži pod wschedomóžnu prawizu Božu, a tola so tež w tutym domapytanju a bolosći dowěri Božej hnadže a i hlubiny swojeje wutroby spěwasche; „Njech czini, shtoz so jeho woczomaj spodoba.“

To je tež sa tebe w twojej wulkej bolosći a srudobje smajjo a pucz k prawemu měrej: Wón sam je tón Knjes! Kał husto to runje pschi naschich džěczoch sabudžemy, kotrež je nam tón Knjes dał! Wy je džeržimy sa swoje wobředženstwo, nam date, so bychy, kaž dołho by hiščezé male, nasche wjeřele a nascha radošč byle, a hdyž by wulke narostle, so bychmy na nich naschu sepjeru měli. A teho dla husto i nimi w naschej řebřčiwěj starichiškej lubosći tał sakhadžamy, kaž njebychy Bože darj byle a sapomnimy je kóžde ranje, hdyž by strowe stanyle, i Božej ruki sašo i džakowanjom i nowa wsacz, a je jeho wótzowštemu schfitej poruczicž. A hdyž je nam tón Knjes potom wosnje: kał je nascha wutroba njewu-řeknijwe srudna! Wy saczuwamy žyly czežu nascheho horja a wobžarujemy bóle samych so hacž swoje džěczi!

Wón sam je tón Knjes! Tole słowo dyrbimy najpriđdžny wufnyč pschi rowje lubowaneho džěscza. Wono je same jeho, psches to, so wón jo stwori, so jemu da njesmjertnu duschu, so jo po swojim smajenju k sbóžnemu Božemu towarštwó sczini. Haj, wón je jo stworił, niz, so by twoje a tebi žiwe, ale so by w jeho kralestwje pod nim žiwe bylo a jemu blyžito we wěcznej prawdosći, njewinosći a sbóžnosći. Wono je same jeho psches wumóženje. Droho wufupjene psches krej skhryřtuřowon, blyšcha wono jemu, kiž je jo wumohl, wobarnował a dobył, niz se šlotom abo se řlěborom, ale se swojim njesawinowatym czeřpienjom a wumrjeczom. Wono je same jeho psches wufwjeczenje kschczěšiteje hnady: ty sam by jo pschinjeřł abo pobłal k temu Knjesej, dolež ja swjatu džeržišch jeho pschikasnju: Dajče džěczatkam te mni pschincz a njewobarajče jim! Tědy drje by i wjeřeloczu a i wěrjazej proštwó swoje lube džěczo do jeho blyneju, řwěrneju řesušoweju rukow položil, dolež snajesche, so je wono tam najlepje skhowane! A hdyž nětko po twojim słowje a twojej proštwóje czini, niz kaž so tebi, ale kaž so jemu spodoba a twojemu džěsczu sbóžne je, — nětko ty myšlišch, so je so tebi kschiwda stala, so wón bjerje, shtoz jeho njeje; nětko ty se swojimi blyšami a swojim skwlenjom chzejšch wobaracz swojemu džěsczu sańcz do jeho Božeho kralestwa? Nětko je tebi njemóžne spóřnacž a wujnacž: Wón sam je tón Knjes?

Duž dha wufi nětko w pokorje prajicž, spominjo na to, so tajke, haj hiščezé wjele wjetšche a czežiche domapytanja a horjo starichiške wutroby potrjehja tudy na swěcze. Praj stroschtny i Elijom: Njech czini, kaž so jeho woczomaj spodoba! Shtoz dha je Boža wola a Bože spodobanje na nař a naschich džěczoch? Niczo druhe řhiba to, so chze nař sbóžnych řczinicz a nař sa swoje njebeřa dobyč. Teho so tež nětko kručze džerž, hdyž je Boža rada twoje džěczo wsala. Bože wóczko widzi dale hacž my w naschej řlabošči. Wjele starichich je tajkich, kiž běchu so w czežkej khorosći wo žiwjenje swojeho džěscza běđžili, tał so by jo i ruki teho Knjesa, kiž jo hižo džeržesche a wotbal wsacz chzysche, i mozu wutorhnułi. A czi sami starichi by posđžišcho i horžymi blyšami we wjele czežšchim horju wołali a skwłili: „Ach, so njeje tón Knjes tehdy naju řyna, naju džowku k řebi wsal! Ach! cžoho dla bym ja jemu a jeho wschedomóžnej prawizy i mojimi blyšami a řdychowanjami wobarał!“ Duž: Wón sam je tón Knjes; njech czini, kaž so jeho woczomaj spodoba!

Wón sam je tón Knjes! Twoje dla dyrbjesche twoje džěczo wumrjecz. Twoju wutrobu chzysche tón Knjes řejecicž, jako běsche jeho wutrobka wot semje precž wsala. Ssy ty w twojej bolosći šhomil, so je tebe Bože řudjenje potrjehiło, so je tebe tón Knjes wořebje wsal, a je tebe teho dla tał czežny domapytał, so by ty teho Knjesa spóřnał a namafał? Njestejšich dha ty w mozy teho wjeřšneho Knjesa, kiž ma swjate, wěczne wótzowške prawo, tebe pschwicacz, tebi k wutrobje wjeřč, tebe dopomnicž na wschitke twoje hrěchi a njeprawdosće, so by so nakasał? Dyrbi-li wón pschezo jeno pschiladowacz a na lóhke ramjo wsacz, kaž ty swoju wutrobu na swětne powšchesch, kaž ty teho Knjesa

ſapomniſch, jeho ſłowa kędźbu nimaſch, kaź ty w hordofczi a nje-
wěrje po pucźach ſwojeho cźęła bludźiſch? Sathadźa-li wón nętko
kurowje i tobu, hdyź w ſwojej wótzowſkej lubofczi tebje tak t febi
cźehnje a woła, jo ty na njeho nętko kędźbowacz dyrbiſch? Praſchej
ſo ſwojeho ſwędomnja, a ty ſhoniſch, tak Bóh wo tebi ſudźi.
Budź ſprawny a poniźny. Boforjej ſo pod móznu ruku Božu a
ſapocźń nowe žiwjenje. Czin, jo tole czeźke domapytanie njeje
podarmo ſa tebje a wobrocź ſo i zylej ſwojej wutrobu a je
ſwojim žiwjenjom, hdyź na rowje ſwojeho dźęcźa ſpęwafch: „Wón
ſam je tón Knjes; njech cźini, ſchtoź ſo jeho woczomaj ſpodoba.“

Węſch-li teź, ſchtoź ſo temu Knjeſej ſpodoba? Wón tebi
praji Jerem. 29, 11: „Sa derje węm, kajke myſle febi wot
waſ myſlu, praji tón Knjes: Myſle męra a niź njeſboža,
jo bych wam dal tón kónz, na kotryź woczakujecze.“ A
teź na tebi ſo dyrbi dopjelnicź jeho ſłowo Ez. 11, 19—21: „Sa
chzu wam jednocźiwu wutrobu dacź, a chzu tu kamjeńtnu
wutrobu i waſcheho cźęła wſacz a wam mjaſnu wutrobu
dacź, jo bych w mojih pſchifaſnjach khodzili a moje
prawifny dźerzeli a po nich cźinili. A woni budźa mój
lud, a ja chzu jich Bóh bycź. Tym pak, kiź po ſwojeje
wutrobny hroſnoſcźach a žadławſtwach khodzja, chzu ja jich
cźinjenje na jich hłowu cźiſnycź, praji tón Knjes Knjes.“

Tón Knjes je jo dal, tón Knjes je jo wſal,
mjeno teho Knjeſa budź khwalene!

Dha czeńń, duſcha najrjeńſcha, czeńń a ſbęńń ſo wot naſ
rjenje, dokelź ſwęta kraſnoſcź wſcha njebieſku czi njeda ženje.
Dobru nóz, praj, ſwęcze, czi, ja ſum jandzel njebieſki.

Dźęcźatka, kiź ſtoro ſwęta pſches tu ſmjercź ſu wopuſchęzile,
te ſu dokonjane nęť, Jeſuſej ſu lube byle. Žanu žaloſcź nječujuje,
ſchtoź kaź dźęcźo wumrjel je.

Dźęcźatka ſu jandzeljo, kiź rad njeſu w ſwętnej harje;
ſtarichi a teź pſcheczeljo, wjedźcze, jo ſu Bože dary, wone ſu teź
najlepje pola Boha ſchowane.

Tón Knjes Chryſtuſ ſroſcźentny i luboſcźu je t febi wołal.
S tajkej hnadu je teź tych mólcźkich t ſwojom' herbſtwu ſchowal:
da jim ſwjatych towaſtwa a toh' Wótza kraleſtwa.

Tam te byly jandzelſte tebje w bęlej draſcze wodźa. Cziſte
knjeźny njebieſke i tobu w puſchnych węnzach khodzja, ſchtoź czi
czaſna ſmjercź prjecź wſa, tam czi węcźnoſcź naruna.

A Jeſuſowej njewęcze ſu ty, dźęcźo, wuſwolene! to je węcźne
ſlubjenje. Wot ſteho ſu wumožene. Tvoja rjanofcź w ſbóźnoſczi
jaſne hwęſdy pſchetrjehi.

Węſche wſchittkich mroczelow, w wjeſelu a w ſwjatym loſchczi
i Božich kraſnych njebieſkow nam ſo tvoje ſnamjo blyſchęzi.
Tvoja duſcha ma nętk wſcho: o, ty ſbóźne dźęcźatko!

Swjedžen ſemrjetnyh.

A Jeſus ſaplaknu. Duź dźachu czi židźi, kaź je wón jeho
lubo męł. Jan. 11, 35. 36.

Slaj! Jeſuſ t rowej Lazara
Wſchón wurudženy dźęſche,
Tam ſtejo pſche njoh' ſaplaka,
Som' luby pſcheczel bęſche:
Tam leži wſchittkón ſblędnjeny,
Do ſmjertnyh rubow wobwity,
S nim ſemrje bę ſo ſtało.

Tak ſteja teź a plakaja
Czi ſwójbni tam pſchi marach.
Kak ſdychuja a žaruja
Pſchi druhich lubyh rowach;
Tu dźęcźo leži jenicźke,
Tam ſpróznivy nan wotpocźnje,
Teź mandželſta tam ſwęrna.

Hdyź po twojimaj ližomaj
Sso horze ſylly ronja,
Duź na Jeſuſa pohladaj,
Hdyź po twojimaj ližomaj
Sso horze ſylly ronja,
Wo pſcheczela ſo rudžęſche,
Jeho pak jaſo ſbudźi.

Duź tola prjecź wſcha ſrudoba;
Wſchat widžimy ſo jaſo
Wly węrimy do Jeſuſa,
Cze doczakamy czaſo;
Maſch Jeſuſ je ſmjercź pſchewinył
A ſmjertne ſwjaſki roſtorhnył,
Tych ſwojich t njeby wodźi.

Tam budžemy raſ i khwalenjom
Pſched Boži trón ſo ſtajecź
Tych wubudžentnyh i wjeſelom
A lubyh jaſo widžecź;
Tu žarujemy, žiwi ſmy
Na krotki czaſ, tam węcźnje my
Sso ſradujemy ſbóźni.

Duź ſtroſchtny budź! Schto ſkorzicź chze
Wo toh', kiź w rowje leži?
Hacz runje wumrje, žiwy je,
Tak t dobycźu wón bęži,
Slaj tutoh' czaſa czerpjenje
Pſches węru tu ſo pſchewinje,
So t węcźnom' męrej dónđze.

Jan. 11, 25. 26.

„Sa ſum to horjeſtawanje“,
Tak Jeſuſ t Marczi praji,
„Sa ſum to węcźne žiwjenje,
Schtoź węru do mnje ſtaji.“
Duź węc nętk, luby cźłowjecze,
Cze Jeſuſ junu dowjedze,
Hdyź nje dźęſch nihdy wumrjecź.

Ernst Delaß.

Wſchelake i bliſta a i daloka.

Na kónzu naſcheje roſprawy wo petiziji węſteho Męmza
i Budęſcźanſkeje woſady na ſynodu, jo ma ſo Męmzam pomęrne
ſaſtupjenje pornjo Sserbam w tamniſchim žyrtwiſkim prjód-
ſtejerſtwje pſchewoſtajič, kotraž je njedoczakany wuſpęch pſchi wu-
radženju na ſynodze pomęla, ſo hižom naſpomni, jo by ſo tole
žadane prawo na přnim męſcze wulkej hromadze Sserbow, kotſiž
do Budyſkeje Pętrowſkeje woſady ſluſcheja, pſchizpicź dyrbjalo.
Ale wo tym ſo wot Budyſkeho knjeſa duchowneho ničzo ſpomniło
njeje, runjeź dyrbjęſche jemu tónle najlepſchi pſchiklad najpřni na
myſle pſchińcź. Pſchetoź tam je runje tón njedoſtatk, kotryź je
pſches to, jo ſo na mjeńſchinu Sserbow, kotraž pak tójičto wu-
cźinja, ani njedžiwa, tajki wulki, jo woprawdze naſchemu žyrt-
wiſtemu žiwjenju ſchodźi. Mnohy męſchcźanſzy Sserbja ſu febi
ſerbſkeho duchowneho žadali, jo by ſo jim Bože ſłowo w maczęnej
ręczi přędowalo. A tole žadanje ſawęrnje pſchewulke njeje, pſchetoź
lubyh Sserbow je w Budyſchinje jara wjele. Ale ſa jich žadanje
žane wuſchi njeſu. Hdyź woni tute ſwoje pſchecze wupraja, ſo
ſnano w ſtarych aktach hrjeba, hdyź je namafacz, jo ſu w ſtarych
czaſach runje tak njeprawje ſudźili, Sserbow i jich prawym ža-
danjom i krotka wotpoſaſacz, ale ſchto febi na to pomyſli, jich
nutrne přſtwy dopjelnicź! A ſchto je ſcžęhwł teho? Srudnje,
haj jara ſrudnje! Męſchcźanſzy Sserbja chzedźa Bože ſłowo
w ſwojej maczęnej ręczi blyſchecź — a dokelź to w ſwojej
woſadze njemóža, duź dźeja do Michalſkeho Božeho doma a
w drugej woſadze pytaja, ſchtoź ſo jim domach ſapowę. A tole
wſchat je zyle dobre a ničto njeby ničzo pſchecźiwu temu prajicź
móhl, hdy njebychu woni i tym woſadnym i Michalſkeje woſady
męſtna w Božim domje wſali. Michalſka woſada je daloka a
ſchęroko reſchęrjena a woſadni maja druhdy na dwę hodžinje
bęžecź, přjedy hacź do ſwojeho Božeho doma dónđu. A hdyź ſu
nětko ſwój daloki puč pſchijſchli a febi męſtna w ſwojej žyrtwi
pytaja, žaneho njenamafaja, pſchetoź męſchcźanſzy Sserbja, kotſiž

